

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ

Катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационния труд

ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА МАНИПУЛИРАНЕ НА АУДИТОРИЯТА В ТОТАЛИТАРНИЯ БЪЛГАРСКИ ПЕРИОДИЧЕН ПЕЧАТ ПРИ ОТРАЗЯВАНЕТО НА ОЛИМПЕЙСКИТЕ БОЙКОТИ (1980-1984 г.)

Автор:

Калин Караиванов

Научен ръководител:

професор д-р Ефрем Ефремов

София, 2023

Дисертационният труд е с обем 224 страници, от които 189 страници е основният текст.

Изложението е конструирано в увод, четири глави и заключение.

Библиографската справка съдържа общо 112 заглавия на кирилица и латиница.

Ключови думи: медии, спортна журналистика, методи за манипулация, тоталитаризъм, олимпийски бойкоти

Структура на дисертационния труд

Съдържание

УВОД.....	3
I. Медийната манипулация в тоталитарните системи.....	12
1. Лингвистични способности за манипулация.....	19
2. Модели на тоталитаризма.....	27
2.1 Медиите в тоталитарните системи.....	31
2.2 Специфики на медиите по съветски модел.....	35
2.3 Митологеми в тоталитарните медии.....	45
II. Втора глава: Методи за манипулация.....	48
1. Институционализиране на цензурата.....	48
2. Структура на печатните издания.....	56
3. Вътрешноредакционни манипулации.....	64
3.1 Място.....	65
3.2 Обем.....	67

3.3 Графично оформление.....	70
3.4 Жанрова спецификация.....	72
4. Поляризация на медийния образ.....	79
4.1 Героизация и дегероизация.....	80
4.2 Образът на врага.....	86
III. Трета глава: Политически механизми за идеологическо влияние в спорта.....	92
1. Политически конотации в олимпизма.....	92
2. Олимпийските бойкоти.....	98
2.1 Москва 1980.....	99
2.2 Лос Анджелис 1984.....	110
IV. Четвърта глава: Медийни проекции в (дез)информационната стратегия на тоталитарния български печат.....	121
1. Отразяване на ОИ в Москва 1980 г. в политематичния периодичен печат....	122
2. Отразяване на ОИ в Москва 1980 г. в специализирания спортен печат.....	141
3. Отразяване на ОИ в Лос Анджелис 1984 г. в политематичния периодичен печат.....	150
4. Отразяване на ОИ в Лос Анджелис 1984 г. в специализирания спортен печат.....	169
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	178
Приложение 1.....	190
Приложение 2.....	206
Библиография.....	215

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Спортната история определено е богата на събития и интерпретации сфера, в която медиите играят важна, структуроопределяща роля. Особено във времена на идеологическа конфронтация и тоталитарни режими. Многопластовите събития от времето на Студената война са често изследвана област, характерна с множество научни разработки и широка палитра от тези. Грешно е обаче да се твърди, че всичко случило се в този период вече е изчерпано откъм поле за научни разработки. Особено, когато се касае за медиазнание и връзката между конкретни исторически събития и представянето им в публичните сфери.

Оттам дойде и решението да се изследват събития, за които има хиляди публикации, но в същото време някои аспекти незаслужено остават извън фокуса на изследователското внимание. Разбира се, в България битува схващането, че всеки разбира от спорт и политика, което трудно може да бъде оборено дори с всеизвестни факти. Именно затова тази дисертация е базирана на авторитетни научни теории, доказани факти, работа с информационни източници „от първа ръка”, а „добавената стойност” ще дойде от 19-годишния опит на автора в журналистиката и любовта към историята, спорта и медиите.

Защото макар спортът като обществен феномен да представлява важна част от културата на съвременните общества, ако се систематизират историческите изследвания, посветени на тоталитарните режими, може да се твърди, че той (спортът, б.а.) изостава значително като поле на специален интерес. Акцентът обикновено се поставя върху други сегменти, припознати за основни стълбове за традиционното историческото познание - като политическата история, културата, религиите, икономиката и т.н.

Актуалност на темата

Макар на пръв поглед събития, случили се преди повече от 3 десетилетия, да изглеждат неактуални, събитията в наши дни потвърждават популярната теза на изследователите, че „колелото на историята се върти”. За мнозина задушавашата политическа прегръдка, в която спортът попадна, трябваше да свърши с края на Студената война и доказването несъстоятелността на комунистическата идеология (въпреки все още съществуващите изолирани опити в някои държави да оспорят това). Уви,

с всяко приближаване на олимпийски игри, които безспорно са най-голямото спортно събитие на планетата, отново на преден план излиза темата за пропагандата и политиката зад (а и над) спорта, наред с колосални финансови и корпоративни интереси. И макар в наши дни (все още) да липсват бойкоти, каквито светът видя за игрите в Москва 1980 и Лос Анджелис 1984, паралелите с онези събития са неизменна част от дневния ред на медиите, още повече пък в контекста на актуалния сериозен натиск към олимпийското движение заради военните действия между Русия и Украйна.

И тъй като именно медиите са основен акцент в настоящата докторска дисертация, може да се направи любопитен паралел - за медийния пейзаж през тоталитарния режим и в наши дни, за манипулациите, за липсата на журналистическа свобода, за двуполюсния модел в отразяването на събитията – все аспекти, които, за жалост, продължават да оказват влияние върху журналистиката дори към настоящия момент.

Цели и задачи

Целта на изследването е да се установи начинът, по който се осъществява манипулацията на медийната аудитория чрез публикации в печатните издания, посветени на тези безспорно емблематични събития в националната ни, а и световна история. Описвайки методиката, по която политиката започва да има доминираща роля в спорта и медиите, се цели да се докаже, че в разглеждания период спортът се използва предимно за пропаганда на политически идеологии и поле за прокарване на партийни интереси.

Целта е чрез систематизиран анализ на медийни публикации да се открият тенденции във функционирането на тоталитарните медии. Да се изследва езика им, извънредакционните и вътрешноредакционните методи за манипулация на информацията, целящи налагането на фалшив дневен ред в обществото.

Да се представят и анализират както изследователски ракурси в разглежданата проблематика, така и да се систематизират фактите около конкретни спортни събития. Също така да се предизвика дискусия за вече споменатата нишка на актуалност, която е неразривно свързана между историческите събития и случващото се в наши дни.

Задачите могат да бъдат обобщени в няколко направления:

1. Чрез проучването на специализирана литература по изследваните теми да се докаже връзката между медиите, политиката и спорта. Да се анализира типологията на тоталитаризма и механизмите за функционирането му, като се постави акцент върху овладяването на медиите и средствата за публична комуникация.
2. Да се проследят и анализират процесите по налагане на цензура – институционална и вътрешноредакционна, методите за манипулация на аудиторията, в това число и чрез специфичните журналистически прийоми в поднасяне на информацията в печатните издания.
3. Да се групира и анализира сериозен обем от събития, които да дадат многопластовост и максимална дълбочина на изследването. Да се представи историческата хронология на конкретните изследвани факти, за да може да се постигне оптимална представителност и внимание към детайла.
4. Да се изследват механизмите за манипулация на аудиторията - език на тоталитарната журналистика, обем и разположение на новината, типология на заглавията и жанрови спецификации.

Обект, предмет, критерии за времеви и географски ограничения

Обектът на научното изследване са методите за манипулация на аудиторията в тоталитарните български медии. Акцент са олимпийските бойкоти от 1980 и 1984 година, наситени с множество политически, пропагандни и идеологически характеристики, представяйки достатъчно изследователски материал за цялостен анализ на процесите в социалистическите спорт и медии. Макар фокусът да е предимно върху социалистическата сфера на Студената война, няма как да не се направят паралели с процесите, събитията и спецификите на разглежданата проблематика и отвъд „Желязната завеса”.

Времевата граница е с акцент върху събитията след Втората Световна война и до разпадането на социалистическия блок, но ще се разгледат също така примери за идеологизация на спорт и медии както преди, така и след тези събития. Мащабът на конкретните факти, както и медийните им проекции, предполагат опит за задълбочен анализ на получените резултати

и сглобяване на „цялостния пъзел“ на събитията в разглежданите времеви граници.

Паралелно с това, се представят спецификите на тоталитарните режими и неразривната им връзка с овладяването на медиите.

Организация и методология на изследването

Дисертационният труд е разделен на **4 глави**.

В първата се разглежда генезисът на тоталитарния социалистически режим в СССР, по-късно наложен силово и в България. Обект на специален интерес са лингвистичните методи за манипулация, спецификата в структурата на тоталитарните медии по съветски модел, както и налагането на характерни за периода митологеми.

Втората глава е посветена на методите за манипулация на аудиторията в тоталитарните медии. Разглеждат се конкретни събития и процеси, довели до институционализиране на цензурата. Изследва се и се анализира структурата на печатните издания в България в разглеждания период и пряката им връзка с политическия режим.

За максимална дълбочина на изследването, са представени и специфичните вътрешноредакционни методи за манипулация на аудиторията, като например подредбата на новините по страници, техния обем и графично оформление, както и жанровата им спецификация. Акцент е и анализът на два характерни поляризиращи образа, градени постоянно от медиите в този период – този на социалистическия герой и този на врага.

Трета глава представлява исторически хронологически преглед на конкретните събития, довели до осъществяването на олимпийските бойкоти. Обект на интерес са механизмите на вътрешно- и външнополитическата пропаганда в двата враждуващи лагера, концентрирани в сферата на спортната дипломация. Ситуирането на тази глава в дисертационния труд ще спомогне за максимална дълбочина на изследването и проследяване на комплицираната нишка от политически събития, довели до олимпийските бойкоти, чието отразяване в тоталитарните медии е и същинският предмет на анализ.

Четвърта глава е емпиричното изследване на печатни издания в конкретния времеви период, като с него се постигат поставените предварително задачи.

Акцентът е върху българския периодичен печат в двете години на олимпийски бойкоти – 1980-а и 1984-та. **За постигане на максимална представителност на изследването, са подбрани не само специализирани (спортни) издания, но и общоинформационни и политематични такива. Конкретните медии са най-популярните по това време спортни печатни издания „Старт” (седмичник) и „Народен спорт” (всекидневник), както и политематичните „Работническо дело” и „Народна младеж” (всекидневници).**

Идеята е да се направи паралел между двата типа издания и да се потърсят прилики и разлики (не толкова идеологически, колкото чисто технически) в отразяването на конкретните събития и манипулирането на аудиторията. Всички използвани в разработката и коректно цитирани броеве на споменатите издания могат да бъдат намерени в Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” в София. А в Приложението има пълна и детайлна таблица с цитираните в дисертацията публикации.

В дисертацията са приложени и примери „от кухнята”, като за целта на дисертационния труд са включени и събеседвания със спортни журналисти, които са били преки участници в медийния пейзаж от разглеждания период.

В докторантския труд е използван **сравнителен анализ**, чрез който да се постигне открояване на тенденциите за публичното отразяване на олимпийските игри през призмата на политическата медийна пропаганда. При обработването на материали от медиите – вестникарски публикации (новинарски текстове, карикатури, снимки), телевизионни репортажи, материали в интернет, е използван **анализ на съдържанието**.

Разбира се, въпреки че фокусът е върху българските периодични печатни издания, в дисертационния труд са използвани множество чуждестранни информационни масиви. Осъществени са паралели между съветски и американски издания и са анализирани разликите, по които двата типа медии осъществяват идеологическата спортна пропаганда.

Сериозна тежест в изследването е отделена и на множество публикации и книги, посветени на разглеждания период. Те са предимно на **български, английски и руски език**.

В първата глава, посветена на теориите за съветския тоталитаризъм и организацията на медиите по съветски модел, преобладават източници на руски език. Във втората глава, където се разглеждат методите за манипулация от/на печатните издания в България, са цитирани предимно български изследователи. В Третата глава на дисертацията, в която се проследяват историческите механизми на олимпийските бойкоти от страна на СССР и САЩ, преобладават информационни източници на английски език. Става въпрос както за онлайн публикации и изследвания, така и за информационни носители в хартиен формат – книги, вестници, сборници и т.н.

Всички използвани информационни източници са коректно изследвани и точно цитирани в Библиографията в края на дисертационния труд.

За постигане на допълнителна визуализация и дълбочина на разглежданата проблематика, в приложението са представени снимки, пряко свързани с конкретните събития.

Работата по настоящия дисертационен труд продължи 7 години, от които по-голямата част бе посветена на изследване и систематизиране на конкретните книги, публикации и статии в печатните издания от този период, докато същинското оформление бе съсредоточено от края на 2021-ва до началото на 2023-та.

ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд изпълни предварително поставените цели и задачи, придържайки се към зададената изследователска функционална рамка.

В първата глава се разгледа генезисът на тоталитарния социалистически режим в СССР, по-късно наложен силово и в България. Обект на специален интерес бяха лингвистичните методи за манипулация, спецификата в структурата на тоталитарните медии по съветски модел, както и налагането на характерни за периода митологеми. Бяха представени теории на водещи български, американски, немски и руски изследователи за типологията на информационната манипулация и взаимовръзката между спорт, тоталитаризъм и медии.

Бе доказано, че манипулиращата програма разчита на ниска информационна култура на субекта, като не цели да издига нейното ниво. Акцентира се върху факта, че неслучайно в тоталитарните системи медиите се наричат „средства за масово осведомяване“, при които потокът от информация се движи по вертикалната ос власт-аудитория. Бяха систематизирани лингвистичните похвати за оказване влияние на аудиторията – използването на евфемизми, метафора, антитеза, номинализация, пресупозиции и товарене на езика.

Бе разгледана типологията на тоталитаризма и специфичните му характеристики. Достигна се до извода, че тоталитаризмът може да бъде характеризирани като твърда, пълна, безусловна власт, която се обосновава върху принципите на централизма, на подчинението на нисшестоящите органи на властта пред по-висшестоящите, подчинението на болшинството спрямо малцинството, безусловно лидерство на една политическа партия и отсъствието на каквато и да е легална опозиция, официално господство на една идеология, централизиран контрол и управление на икономиката и не на последно място - монопол на държавата в медиите и във всичките силови структури.

Изтъкна се тезата, че вестникът, според представите на идеолозите на тоталитаризма, трябва да е само разпространител на „популярна положителна информация“, почерпена от текущата практика на претворяване в живота на политическите планове на партията - единните схеми, положителните емоции, преобладаването на положителната информация - такива са основните координати на развитието и съществуването на пресата. Бяха представени начините за осъществяване на контрол над медиите в тоталитарните системи - легален, нормативен и икономически.

Особено внимание в тази глава зае и изследването на спецификите в организацията на медиите по съветски модел поради факта, че след това тази система на функционирането им се копира и в България. Достигна се до извод, че държавата не само управлява всичките средства за информация във вътрешността на страната, но и налага, доколкото е в състояние да го направи, пълен монопол на комуникацията, като въвежда твърде силни ограничения на достъпа до материали от източници извън страната. Напълно чужда за тоталитарното мислене е концепцията за свободното циркулиране на идеи. А тъй като властта е била възлагана на

държавата, най-важното задължение на пресата е да не пречи на движението към поставените цели. Те, разбира се, се определят от властта. И тъй като тоталитаризмът не признава законите, той се крепи върху партийните укази, разпореждания, инструкции. Най-важната цел на политическия процес от тоталитарен тип е изграждането на общество и възпитанието на човек от нов тип - с една особена пролетарска менталност.

За да бъдат постигнати тези цели, се отхвърляли всичките закони на икономическото развитие на обществото, тайнствата на човешкото битие и специфичните характеристики на човешката индивидуалност. Затова сред поставените от съветските ръководители цели е било журналистите да се превърнат в „психоинженери на човешките души“. Сакрализирането на ролята на партията, на партийното ръководство, подчинението на пресата на партийното ръководство без отклонения, способствали определено стесняване на идеологическия свят на тоталитаризма.

Бе направен паралел между съветските и американските редактори с тезата, че съветският редактор трябва в действителност да усеща, че контролира събитието, докато американският усеща, че събитието го владее. Американският редактор трябва да вмести важен материал няколко минути преди броят да отиде за печат, а съветският редактор, от своя страна, често може да планира съдържанието и един месец предварително. Той може да разполага с 50% от всеки текущ брой вече набран и редактиран, дори и няколко дни преди датата на излизането.

Също в първа глава бе представена тезата, че тоталитарната журналистика едновременно мачка и възвисява. Вертикалният стремеж също не е случаен. Вертикалният поглед е поглед отдолу нагоре и това също бил пространствен израз на символите на властта. В същия период се формира основната функция на съветската журналистика – интеграцията на социума, сближаването, обединението на гражданите на страната под партийните лозунги и призови.

Останалите функции – информационната, възпитателната и развлекателната, са съставни части на единен процес, но въпреки това са второстепенни. И властта дирижира целия този функционален квартет.

Акцентира се и върху специфичните медийни митологеми в тоталитарната журналистика - чрез медийните канали една митична история се превръща в съвременна властна парадигма. Тъкмо в това е най-важната

социална поръчка на политическата система за медиите – да се сформира, да се закрепят, да се узаконят в подсъзнанието на масите усещането за истинност, за легитимност на политическия строй. Тъкмо медиите спомагали за факта, че митът, който е обединил множество ситуации, играел ролята на висш критерий при оценяването на актуалните идеологически практики. Но при това митът спазвал съвкупния политически опит чрез иносказателна форма, като го съотнасял с представите за абсолютна стабилност; той го възпроизвеждал и транслирал в политическите инициации, като съотнасял желанията и потребностите на обществото с опита, обобщен до нивото на стереотипа.

Втората глава представи методите за манипулация на аудиторията в тоталитарните медии. Бяха разгледани конкретни събития и процеси, довели до институционализиране на цензурата. Анализира се структурата на печатните издания в България в разглеждания период и пряката им връзка с политическия режим. Представиха се основните звена в печатните издания, ангажирани всекидневно с оперативния процес – главен редактор, заместник-главни редактори, редактори на отдели, фотографи и т.н. Тази система от филтри ограничава до минимум вероятността до читателя да достигне информация, която е в дори частичен разрез с идеологическите норми.

Чисто технически, информацията може и трябва да бъде манипулирана и дори фалшифицирана, стига тя да отговаря на „редакционната политика“ на вестника, която изцяло съвпада с държавните повели. Бяха представени и специфичните вътрешноредакционни методи за манипулация на аудиторията - като например подредбата на новините по страници, техният обем и графично оформление, както и жанровата им спецификация.

Изведе се твърдението, че първа страница на вестника в условията на пазарна конкуренция е „опаковката“, която трябва да продаде конкретния продукт. Но тъй като в тоталитарната журналистика този основополагащ принцип липсва, защото държавата е върховен издател на всички издания, първа страница няма за цел да предложи максимално интересна за читателя информация, а се подчинява изцяло на пропагандните норми и фалшиво налагания дневен ред на обществото.

Бе представена тезата, че в тоталитарната преса има ясни правила за големината на всяка официална информация на страниците на печатните

издания. Изискванията са ясни и редакционните служители трябва изцяло да се съобразяват с тях, да ги изпълняват прилежно и безкритично. Колкото до графичното оформление, в тоталитарните печатни издания визуално властват унификацията и сивотата, като всеки брой визуално наподобява предишния като оформление.

Достигна се до извода, че тоталитарната журналистика манипулира аудиторията не само по вече споменатите методи, а и чрез жанрово съдържание на печатните издания. Основната цел е налагане на фалшив дневен ред и псевдо събитийност, изразяваща се в изкуствено фабрикуване събития. Тоталният цензорен контрол се простира и в чисто жанровите измерения при създаването на печатна медия. Ясно е формулирано какви жанрове да присъстват по-осезаемо по страниците, като са спуснати и съответните инструкции и насоки, които журналистите и редакторите безрезервно трябва да следват.

В тази глава бяха анализирани и два характерни поляризиращи образа, градени постоянно от медиите в изследвания период – този на социалистическия герой и този на врага.

Насоките към българските медиите са ясни – образът на врага е буржоазният капиталистически свят, който е отчужден от хората, завладян от наркомания и престъпност, подчинен на материалното и оплетен в мрежите на расовата дискриминация.

Към тези насоки се добавят и вече утвърдените тези – за образа на врага като перманентен агресор, чиито милитаристични копнежи трябва да бъдат укротявани от стремежа на социалистическия лагер към мир. Бе изведено като заключение, че при изграждането на образа на врага се прибегва и до откровено фалшиви новини, най-често представяни като кореспонденции или преглед на чуждестранния печат. Статии, написани от политически чиновник в София, се приписват като преводни от чуждестранни издания.

Посочени бяха методите на филтриране на информацията и кадрите, както и лостовете за контрол над периодичните издания. БТА се превръща в монополист на информация и също може да бъде поставена сред цензорските механизми на тоталитарната държава. Доказано беше, че партията осъществява директен и тотален контрол над периодичния печат в страната – създава или ликвидира издания, назначава или уволнява журналисти, подбира и обучава кадрите, на които след това със

съответните насоки да манипулира ежедневно, ежечасно, ежеминутно работата им.

Трета глава успя да реализира исторически хронологически преглед на конкретните политически събития, довели до осъществяването на олимпийските бойкоти. Обект на интерес бяха механизмите на вътрешно- и външнополитическата пропаганда в двата враждуващи лагера, концентрирани в сферата на спортната дипломация. Благодарение на това бе проследена и систематизирана комплицираната нишка от събития, довели до олимпийските бойкоти, чието отразяване в тоталитарните медии е и същинският предмет на анализ.

Бяха посочени конкретните дипломатически стъпки, които превръщат олимпийското движение в заложник на идеологическата война. Бе направен исторически преглед на предшестващи бойкотите конкретни спортни събития, оплетени в мрежата на политическите конфронтации. Макар и посветена на исторически събития от миналото, тази глава на дисертационния труд може да послужи и като отправна точка за изследване и паралели с последвали подобни събития на политически конфликт върху полето на спорта.

Тук е и нишката на актуалност – представяйки олимпийските бойкоти не като изолирани събития от ерата на Студената война, а като един от върховите моменти на политическа конфронтация, използваща спорта за ракета-носител на идеологическа пропаганда.

А доказателство за това е, че подобни бойкоти (макар и не в същите мащаби) съпътстваха олимпийски игри десетилетия след рухването на Желязната завеса (най-пресният пример са Зимните олимпийски игри в Пекин 2022, а към момента на написване на дисертацията остава отворен и въпросът за бойкот на ОИ в Париж 2024 заради руската агресия в Украйна).

Четвърта глава представи същинското медийно изследване на печатни издания в конкретния времеви период, като чрез него се доказаха предварително поставените задачи. Акцентът бе върху българския периодичен печат в двете години на олимпийски бойкоти – 1980-а и 1984-та, а за постигане на максимална дълбочина на изследването бяха подбрани не само специализирани (спортни) издания, но и общоинформационни и политематични такива – спортните „Старт”

(седмичник) и „Народен спорт” (всекидневник), както и официозите на властта – „Работническо дело” и „Народна младеж”.

Чрез детайлен анализ на съдържанието се изведоха основни характеристики в медийната манипулация на аудиторията. Бяха обозначени и изследвани основните антонимни двойки, изобилстващи от страниците на тоталитарния печат – война/мир, светло/тъмно, горе/долу, добро/лошо, приятел/враг и т.н.

Благодарение на огромния обем от изследвани информационни единици, се постигна мащабност на изследването, а всички изводи и изведени тези бяха подкрепени с конкретни примери и доказателства. Обект на изследователския интерес станаха заглавията на дописките, авторите, разположението им във вестниците, стила, жанровата специфика, езиковите специфики и графичното оформление.

Също така, от дистанцията на времето, се направиха обосновани предположения кои от публикуваните новини са открито фалшиви и базиращи се единствено на пропагандни лъжи.

Достигна се до извода, че преди, по време и след олимпийските игри в Москва българският периодичен печат изцяло е превърнат в манипулативен орган, който трябва да убеди читателите в правотата на социалистическата система и на решенията, които произлизат от нея. Бойкотът от страна на САЩ и останалите държави е представен едностранно, липсва алтернатива на мненията, търси се единствената (политкоректна) гледна точка, коментарите се смесват с чисто информационната част на дописките, публикуват се манипулативни и дори неверни твърдения.

Изследването на медийното отразяване на олимпийските игри в Лос Анджелис 1984 пък на свой ред доказва, че българските тоталитарни медии продължават с вече изброените практики на манипулация на общественото мнение. Предизвикателството пред журналистите и пропагандния апарат е комплицирано – след като са демонизирали бойкота 4 години по-рано, да убедят аудиторията, че идентичните действия на СССР и България са мотивирани, правилни и единствено възможните. По традиция всички публикувани информации по темата са издържани в най-сериозните идеологически норми, а често се прибегва и до добре утвърденото и винаги безопасно препечатване на дописки от съветски издания.

Както за олимпиадата в Москва, така и за тази в Лос Анджелис се активира сериозната кореспондентска мрежа в страната и в чужбина. Целта е постигане на имагинерна обективност на гледните точки, както и придаване на усещането, че действията на социалистическата политическа върхушка се приветстват в огромен брой страни.

Много от коментарите излизат неподписани - с явната идея да бъдат припознати като редакционни, което цели придаване на по-голяма тежест пред аудиторията. Цитирането на медии от САЩ и Великобритания пък става избирателно, манипулативно и дори откровено лъжливо, а често единствената достоверна информация в публикуваните дописки е единствено името на цитираното издание.

На база анализа на медийните публикации в тази глава бе доказано, че бойкотът от 1980 година е считан за успешен ход на външната политика, щом 4 години по-късно противниковият идеологически лагер прибегва до идентичен механизъм за оказване на натиск. И неведнъж бе подчертано, че въпреки че в социалистическите тоталитарни медии се използват две смислово различни речеви конструкции – бойкот и отказ от участие, събитията от 1980-а и от 1984-та година могат да се считат за идентични по своята същност и генезис.

Наред с изложеното дотук, дисертационният труд следва предварително поставените 4 задачи:

1. Чрез проучването на специализирана литература по изследваните теми се доказва връзката между медиите, политиката и спорта. Анализира се типологията на тоталитаризма и механизмите за функционирането му, като се постави акцент върху овладяването на медиите и средствата за публична комуникация.
2. Бяха детайлно проследени процесите по налагане на цензура – институционална и вътрешноредакционна, методите за манипулация на аудиторията, в това число и чрез специфичните журналистически прийоми в поднасяне на информацията в печатните издания.
3. Беше систематизиран и анализиран сериозен обем от събития, които допринесоха за многопластовост и максимална дълбочина на изследването. Бе изведена историческата хронология на конкретните изследвани факти,

което позволи да се постигне максимална представителност и внимание към детайла.

4. Бяха изследвани механизмите за манипулация на аудиторията - език на тоталитарната журналистика, обем и разположение на новината, типология на заглавията и жанрови спецификации.

На база на всичко това, могат да се обособят и няколко солидни **научни приноси** на настоящия дисертационен труд:

* Докторантският труд добавя безспорен принос към незаслужено изоставащата като поле на специален изследователски интерес сфера на българската спортна журналистика. Бяха анализирани и изследвани солиден брой публикации, върху чието систематизиране да се изгради фундаментът на емпиричното изследване. В дисертацията са цитирани 307 конкретни публикации с ясна пропагандна, идеологическа и манипулационна функция.

Всички тези статии са изведени в табличен вид в Приложението. Разбира се, за постигане на максимална дълбочина на изследването са обработени в пъти повече публикации на спортна тематика в изследвания период, които обаче не представляват обект на специален интерес в настоящия дисертационен труд, който се фокусира предимно върху статии с ясна пропагандна, идеологическа и манипулационна функция. Общо изследваните броеве на печатни издания в конкретния времеви период са 1034.

* Дисертационният труд емпирично доказва журналистическите методи, по които тоталитарните медии осъществяват манипулация на аудиторията. Всяка изведена хипотеза бе подкрепена с конкретни примери, базирани на задълбочено и мащабно изследване. Досега в медиазнанието в сферата на спортната журналистика на практика липсваше подобно мащабно паралелно изследване на 4 отделни печатни издания в този период.

* Настоящата дисертация може да послужи за отправна точка на бъдещи научни изследвания както за конкретния исторически период, така и за актуални проблеми в политическия и медиен пейзаж. Защото сред множеството ѝ достойнства е фактът, че темата за манипулациите в медиите продължава да е актуална и в наши дни. Както и тази за олимпийските бойкоти.

Списък на авторските публикации по темата

1. ISO 690-2: 1997 : Караиванов, Калин. Биполярни образи в публикациите на олимпийска тематика от 1980 и 1984 г. в тоталитарния български печат.

In: Newmedia21.eu. Медиите на 21 век: Онлайн издание за изследвания, анализи, критика. Available from:

<https://www.newmedia21.eu/analizi/bipolyarni-obrazi-v-publikatsiite-na-olimpijska-tematika-ot-1980-i-1984-g-v-totalitarniya-balgarski-pechat/>

2. • ISO 690-2: 1997 : Караиванов, Калин. Мултифункционалност на спортния редактор. Предизвикателства, професионална квалификация и допълнителни компетенции.

In: Newmedia21.eu. Медиите на 21 век: Онлайн издание за изследвания, анализи, критика. Available from:

<https://www.newmedia21.eu/analizi/multifunksionalnost-na-sportniya-redaktor-predizvikatelstva-profesionalna-kvalifikatsiya-i-dopalnitelni-kompetent>